

בתוך עשרה, או רשות היחיד, כשהיא למעלה מעשרה], לפי שאין האדם קבוע במקומו, אלא הולך ממקום למקום, וכל המונח בידו של העומד ברשות הרבים, נחשב כמונח מרשות הרבים (רשב"א בשם הראב"ד). ■ וכך נפסק להלכה, שידו של אדם חשובה כמקום ד' על ד', והעומד ברשות הרבים וידו למעלה מעשרה טפחים, נחלקו אחרונים אם ידו חשובה כמקום פטור, או כרשות הרבים (משנ"ב שמה, ה, ו-ח).

אָבֵל הַיָּכָא דְלֵא אַחְשָׁבָה הוּא לְיָדֵיהּ, אלא נחה ביד חבירו בלא כוונת הזרק, וכן כשעוקר אדם מיידו של חבירו, אין סברת 'אחשבה' כלפי היד שעקרו ממנה ואינה חשובה כמקום ד' על ד', [ולפי ס"ד זו, דברי רבי יוחנן שידו של אדם חשובה כד' על ד', לא נאמרו ביישוב המשנה, שעוסקת גם בעקירה מתוך ידו של חבירו] (בעל המאור).

שְׁנֵי כְחוֹת הָאָדָם אֶחָד קָא מְבַעְיָא לֵיהּ, האם גדר הפטור בנעקר אחר וקיבלה, משום דין 'שנים שעשאוה', שהמלאכה נעשתה על ידי שני אנשים, שאחד עקר והשני הניח, ואין פטור זה שייך אלא כשנעשה על ידי שנים, אבל אילו אדם אחד עקר והניח, חייב, אף שהעקירה וההנחה נעשו בשתי כוחות, או שגדר הפטור בנעקר אחר וקיבלה, משום שיש כאן חיסרון במהות מלאכת הזריקה, שאין חייבים על זריקה אלא כאשר החפץ הונח במקום שהיה עתיד לנוח בו בשעת העקירה [ואין הפטור שייך לדין 'שנים שעשאוה'], ולכן גם כאשר האדם עצמו נעקר וקיבלה פטור, שהרי שלא נח החפץ במקום שהיה עתיד לנוח בו בשעת העקירה (ראה רש"י תוס' ד"ה כשני; תוס' הרא"ש). ואמנם מצינו כמה מלאכות שחייבים עליהן כשעושים אותם בשתי כוחות [כמו בהוצאה גילה שלא על ידי זריקה, או בכתיבת שתי אותיות, וכדומה], מכל מקום לענין זריקה, מסתפקת הגמרא, כיון שעיקר המלאכה זו נעשית בדרך כלל בכח אחד שפועל את העקירה ואת ההנחה, ולכן שמא אין חייבים על מלאכה זו כשנעשית המלאכה בשתי כוחות [חזון יחזקאל לעיל ב, א]. ■ להלכה, הזורק שרץ וקיבל את החפץ בידו, פטור (רמב"ם שבת יג, טו), שלא נפשט הספק בגמ', ומספק אין מחייבים אותו (מגיד משנה טם).

הַכְּנִים יָדוֹ לְתוֹךְ הַצֶּרֶר הַצֶּרֶר, או לתוך חצרו שלו, אלא נקט דוגמה דומה למקרים שבמשנה, שעני פשט ידו לרשות בעל הבית (מהרש"א).

אִיהוּ לֹא עֵבִיד עֲקִירָה - שלא נטל בעצמו את המים, אלא ירד הגשם מן השמים וקיבלו, ולמרות שקיבל את המים בגובה, במקום שהגשם לא היה עתיד לנוח בו, אין זה נחשב שנטל את המים בעצמו. ואף שקבלת חפץ הנזרק במקום שלא היה עתיד החפץ לנוח בו, מתייחסת אל מקבל החפץ [וכמבואר לעיל בסמוך לענין עקר ממקומו וקיבל, שהראשון פטור], קבלה כזו מועילה רק לבטל את מעשה ההנחה של הזורק, שלא יחשב שהונח החפץ מכח הזורק, אבל אינה מבטלת את מעשה העקירה של הזורק, ולכן אינה מועילה להחשב כמעשה עקירה של השני (שפת אמת).

בֵּיתָא כְּמָאן דְּמֵלֵיא דְּמֵיא - מקום שתום מכל צדדיו, נחשב כאילו מלא בחפצים, וכל הנזרק לתוכו, נחשב כמונח בו (רש"י), ואף שסתם בית יש בו חלונות ודלתות, כיון שהוא מקורה ומוקף מחיצות, נחשב כסתום וכמאן דמליא, וכן אם התקרה עשויה מקורות שיש ביניהם אור פחות משלשה טפחים, נחשב כסתום וכמאן דמליא, ויתכן שמספיק גם שיהיה רוב מקורה, ש'רובו ככולו' (ברכת אברהם ע"פ רש"י).

לְפִי שְׂאִינוּ דוּמָה לְהַגְלִי מְדַבֵּר ■ וכן נפסק להלכה, שרשות הרבים מקורה, נחשבת כרמלית (ש"ע א"ח שמה, ז, ו-ד).

עָקַר מִמְּקוֹמוֹ וְקָבַל, פְּטוּר, שבכח הזריקה היה החפץ עתיד לנוח בסוף שמונה אמות, וכיון שעקר חבירו ממקומו, נחה לאחר ארבע אמות, ואף שהחפץ עבר ארבע אמות ברשות הרבים מכח הזורק, פטור הזורק (ריטב"א), משום שההנחה לא נעשתה מכחו, ונחשב 'שנים שעשאוה' (ראה רש"י כאן, ולהלן ד"ה כשני, ולהלן קב, א). ולאו דוקא כשעקר לגמרי ממקומו, אלא אף כשפשט את ידו והקדים לקבל את החפץ במקום שלא אמרו לנוח בו (שפת אמת ע"פ הרמב"ם) [וראה להלן (ד"ה שני כוחות) בשם תוס' רא"ש].

עָמַד בְּמִקוֹמוֹ וְקָבַל חַיִּיב ■ וכן להלכה, הזורק חפץ ועמד חבירו במקומו וקיבלו, חייב הזורק, ואם נעקר חבירו ממקומו וקיבלו, פטור (רמב"ם שבת יג, טו).

נִעְצָן קִנְיָה בְּרִשּׁוֹת הָרִבִּים וּבְרִאשׁוֹ טְרַסְקַל זָרַק וְנָח עַל גְּבִיזוֹ חַיִּיב, כמי שהונח ברשות היחיד, ואף שלמטה מהכלי אינו רחב ד' טפחים, מדין 'גוד אחית מחיצתא' נחשב המקום שעל גבי הכלי רשות היחיד גמור (רש"י), ונחשב הטרסקל כמונח בארץ ואינו מתבטל באויר שבינו לבין הקרקע, אבל אין מועיל 'גוד אחית' להחשיב את המקום שבין הטרסקל לבין הקרקע כרשות היחיד (ראה שעה"צ שמה, מט, בשם כמה אחרונים, חזו"א א"ח סח, י). ■ להלכה, הנועץ ברשות הרבים קנה גבוה עשרה טפחים, ובראשו כלי רחב ארבעה, על גבי הכלי נחשב כרשות היחיד, והיא עולה עד לרקיע (משנ"ב שמה, מד, ושעה"צ שם, עד).

דְּאִי קָרְבִּי יוֹסִי קָרְבִּי יְהוֹדֶה וְכוּ' אִמָּאֵי חַיִּיב, שאף בדבר שאינו קבוע, אלא שהאדם אוחזו בידו, שייך ענין 'גוד אחית', וכיון שהעני אוחז טרסקל בידו נחשב רשות היחיד (שפת אמת).

יָדוֹ שֶׁל אָדָם חֲשׂוּבָה לוֹ כְּאַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה, שכף היד תופסת היטב אפילו חפצים גדולים, ובכך נחשבת כמקום ד' על ד', שאפשר להניח בו בקביעות חפצים גדולים (פיה"מ לרמב"ם), אבל גב היד ושאר האברים, שאין להם תכונה זו, אינם חשובים כמקום ד' על ד' (ראש יוסף). ודוקא לענין מקום הנחה ועקירה, שאם הונח חפץ בידו או נעקר מיידו, מקום העקירה או ההנחה נחשב כמקום ד' על ד', ולא לענין חילוק רשויות שתחשב היד כרשות בפני עצמה, ולכן אף שמקום ד' על ד' ברשות הרבים חולק מקום לעצמו [ונחשב כרמלית, כשהוא בתוך עשרה, או רשות היחיד, כשהוא למעלה מעשרה], לענין חפץ המונח ביד האדם, אין היד חולקת רשות לעצמה, [לענין שתחשב כרמלית, כשהיא